

Vec C-240/24

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

27. marec 2024

Vnútroštátny súd:

Notariusz w Krapkowicach Justyna Gawlica – Krapkowice

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

16. marec 2024

Účastníci konania:

N.T., O.T., S.T., BNP Paribas Fortis SA/NY

Predmet konania

Konanie o zrušení alebo zmene európskeho osvedčenia o dedičstve, ktoré notár začal bez návrhu na základe námietky voči účinkom európskeho osvedčenia o dedičstve zo strany banky, ktorej bolo predložené. Rozdelenie trov takéhoto konania.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Právomoc notára podať návrh na začatie prejudiciálneho konania. Výklad článku 71 ods. 2 a článku 69 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve (Ú. v. EÚ L 201, 2012, s. 107). Článok 267 ZFEÚ.

Prejudiciálne otázky

1. Má sa článok 71 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 vykladať v tom zmysle, že mimosúdny orgán, ktorý vydal európske osvedčenie o dedičstve, je v konaní o zrušení alebo zmene vydaného osvedčenia oprávnený podať návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ?

V prípade, že odpoveď na túto otázku bude kladná:

2. Pripúšťa článok 71 ods. 2 uvedeného nariadenia možnosť uložiť podľa vnútroštátneho práva povinnosť nahradiť trovy konania o zrušení alebo zmene európskeho osvedčenia o dedičstve banke, ktorá nebola účastníkom konania o vydaní osvedčenia, nepodala návrh na jeho zrušenie alebo zmenu, ale spochybnila legitimačné účinky jej predloženého osvedčenia spôsobom, ktorý viedol orgán štátu pôvodu k začatiu konania o zrušení alebo zmene osvedčenia bez návrhu za účasti tejto banky?

V prípade, že odpoveď na túto otázku bude kladná:

3. Má sa článok 69 ods. 2 uvedeného nariadenia vykladať v tom zmysle, že banka, ktorej je predložený platný osvedčený odpis európskeho osvedčenia o dedičstve, nie je oprávnená spochybniť postavenie osoby oprávnenej osvedčením ako dediča?

Relevantné predpisy práva Spoločenstva

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve (Ú. v. EÚ L 201, 2012, s. 107), najmä článok 69 ods. 2 a článok 71 ods. 2. Článok 267 ZFEÚ.

Relevantné vnútroštátne predpisy

Ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (zákon zo 14. februára 1991 o notároch).

Článok 5 § 1. Notár má nárok na odmenu za vykonanie notárskych úkonov na základe dohody s účastníkmi úkonov, ktorá nesmie byť vyššia ako maximálna výška notárskej tarify vzťahujúcej sa na daný úkon.

§ 2 Odmena uvedená v § 1 nezahŕňa cestovné náklady a iné nevyhnutné výdavky, ktoré notárovi vznikli v súvislosti s vykonaním úkonu.

§ 3 Minister spravodlivosti... určí vyhláškou maximálne sadzby notárskej tarify za notárske úkony uvedené v § 1 a maximálne sumy, o ktoré možno zvýšiť odmenu za notárske úkony vykonávané mimo notárskeho úradu, pričom zohľadní hodnotu predmetu a druh notárskeho úkonu, jeho zložitosť, pracovnú vyťaženosť notára, čas potrebný na vykonanie úkonu a verejný záujem na zabezpečení riadneho prístupu k notárskej činnosti v občianskom konaní...

Článok 79 Notár vykonáva tieto úkony: ...

1 písm. b) vykonáva úkony týkajúce sa európskeho osvedčenia o dedičstve.

Článok 83 § 1. Pri odmietnutí vykonania notárskeho úkonu môže dotknutá osoba podať sťažnosť na krajský súd príslušný podľa sídla notárskeho úradu, ktorý odmietol vykonať notársky úkon, a to do jedného týždňa odo dňa doručenia odôvodnenia odmietnutia, a ak si nevyžiadala doručenie odôvodnenia odmietnutia v príslušnej lehote - odo dňa, keď sa o odmietnutí dozvedela. Sťažnosť sa podáva prostredníctvom tohto notára.

Článok 89 § 1. Účastníci notárskeho úkonu zodpovedajú spoločne a nerozdielne za odmenu, ktorá prináleží notárovi.

Článok 95t. Notár v zápisnici uvedie vydanie, opravu, zmenu alebo zrušenie európskeho osvedčenia o dedičstve alebo pozastavenie jeho účinkov, ako aj odmietnutie vykonania tohto úkonu. ...

Článok 95u § 1. Notár z úradnej moci doručí výpis zo zápisnice, ktorá sa vzťahuje na vydanie alebo odmietnutie vydania európskeho osvedčenia o dedičstve, spolu s poučením o príslušnom opravnom prostriedku...

Článok 95v. Ak sa zistí, že existuje dôvod na zmenu alebo zrušenie európskeho osvedčenia o dedičstve uvedený v nariadení [č. 650/2012], notár ho môže zmeniť alebo zrušiť aj z úradnej moci.

Článok 95w. Notár bez návrhu vydá výpis zo zápisnice, ktorý obsahuje opravu, zmenu alebo zrušenie európskeho osvedčenia o dedičstve alebo pozastavenie jeho účinkov, ako aj odmietnutie vykonania týchto úkonov, spolu s poučením o príslušnom opravnom prostriedku. ...

Článok 95x § 1. Proti úkonom notára pri vydávaní, oprave, zmene alebo zrušení alebo pozastavení účinkov európskeho osvedčenia o dedičstve možno podať sťažnosť. Článok 83 sa použije primerane.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej z dnia 28 czerwca 2004 r. (nariadenie ministra spravodlivosti o maximálnych sadzbách odmien notárov z 28. júna 2004) (Dz. U. z roku 2020, položka 1473).

§ 10a ods. 2a. Za úkony týkajúce sa európskeho osvedčenia o dedičstve, s výnimkou úkonov uvedených v ..., je maximálna sadzba 400 PLN.

Krátky opis skutkového stavu a konania

- 1 Poručiiteľka K. T. bola poľskou a nemeckou štátnou príslušníčkou, ktorá sa usadila v Belgicku. Bola bezdetná a jej najbližšou rodinou boli jej rodičia a sestra, ktorí mali bydlisko v Poľsku. Krátko pred svojou smrťou K. T. pricestovala do Poľska, kde pred poľským notárom spísala závet, v ktorom si zvolila poľské právo a za jedinú dedičku určila svoju sestru. Zomrela 6. februára 2023, pričom stále mala obvyklý pobyt v Belgicku.
- 2 Dedičstvo v Belgicku zahŕňalo okrem iného finančné prostriedky na bankovom účte vedenom v BNP Paribas Fortis SA/NV (ďalej len „banka“). Dedička požiadala belgického notára o vydanie belgického osvedčenia o dedičstve. Vzhľadom na príslušnosť poľského práva však bola odkázaná na poľské orgány.
- 3 Dňa 22. februára 2023 bol na notárskom úrade v Krapkowiciach (Poľsko) otvorený a vyhlásený závet. Rodičia a sestra poručiiteľky, ktorá je zákonnou dedičkou, uzavreli pri tejto príležitosti dohodu o voľbe súdu podľa článku 5 nariadenia č. 650/2012. V dôsledku vykonaného dedičského konania poľský notár (ďalej len „notár v Krapkowiciach“) vydal osvedčenie o dedičstve oprávňujúce sestru poručiiteľky ako jej jedinú dedičku. K jednému výpisu z tejto listiny bolo pripojené osvedčenie o verejnej listine v dedičskej veci, ktoré tvorí prílohu vykonávacieho nariadenia Komisie č. 1329/2014, ktorým sa stanovujú tlačivá uvedené v nariadení č. 650/2012 (Ú. v. EÚ L 359, 2014, s. 30). V tomto osvedčení notár v Krapkowiciach opísal účinky vydananej listiny o osvedčení dedičstva a uviedol jej záväznosť v právnom styku.

- 4 Banka však požiadala dedičku o predloženie európskeho osvedčenia o dedičstve (ďalej len „EPS“). Dňa 5. júna 2023 notár v Krapkowiciach vydal EPS oprávňujúce sestru poručiteľky ako výlučnú dedičku. Dedička ho predložila banke, ktorá ju následne vyzvala, aby predložila potvrdenie z evidencie obyvateľov potvrdzujúce, že poručiteľka skutočne nemala deti, a že osvedčenie o dedičstve bolo vydané belgickým notárom.
- 5 V auguste 2023 dedička informovala notára v Krapkowiciach, ktorý 18. septembra 2023 vysvetlil dedičke a banke právnu situáciu vyplývajúcu z uzavretia dohody o voľbe súdu a vydania EPS, odmietol vydať akékoľvek potvrdenia týkajúce sa správnosti vydania EPS a poučil banku o možnosti podať podľa článku 71 ods. 2 nariadenia č. 650/2012 žiadosť o zrušenie alebo zmenu EPS. Poukázal tiež na to, že EPS zostáva v platnosti, až kým nebude zrušené alebo zmenené.
- 6 Notár v Krapkowiciach zároveň uviedol, že ak sa budú naďalej spochybňovať legitimačné účinky vydaného EPS, zväži začatie konania bez návrhu o zrušení alebo zmene EPS. Zároveň zdôraznil, že začatie takéhoto konania by vyvolalo ďalšie procesné náklady (notárska tarifa, náklady na doručenie a preklad).
- 7 Dňa 3. novembra 2023 notár v Krapkowiciach po tom, ako dostal od dedičky informáciu, že banka stále spochybňuje legitimačné účinky EPS, a vzhľadom na mlčanie samotnej banky začal aj bez návrhu konanie o zrušení alebo zmene EPS za účasti dedičky, rodičov poručiteľky a banky. Účastníkom konania stanovil lehotu šiestich týždňov na to, aby notárovi poskytli všetky informácie a dokumenty, ktoré môžu preukázať nesprávnosť EPS. Účinky vydaného EPS neboli pozastavené.
- 8 Notár v Krapkowiciach poučil účastníkov konania, že toto konanie začína v dôsledku odmietnutia banky uznať legitimačné účinky EPS, čo môže znamenať, že banka môže disponovať informáciami alebo dokumentmi, ktoré nie sú známe orgánu vydávajúcemu EPS a ktoré majú vplyv na správnosť osvedčenia; poučil ich tiež, že výsledok a priebeh konania o zrušení alebo zmene EPS bude mať vplyv na náklady jednotlivých účastníkov konania, ktoré budú uvedené v zápisnici o skončení konania. Žiadny z účastníkov konania neuviedol žiadne okolnosti, ktoré by mohli svedčiť o nesprávnosti vydaného EPS.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu

Prax uplatňovania ustanovení o notárskej tarife

- 9 Zmluvné dojednania o odmene notára uvedené v § 5 ods. 1 zákona o notároch sa netýkajú úkonov notára pri výkone funkcie dedičského súdu, ale sféry činnosti notára súvisiacej s vyhotovovaním zmlúv. Po prvé, výška maximálnej notárskej tarify v konaniach o dedičstve je symbolická a nezávisí od hodnoty majetku patriaceho do dedičstva. V tejto kategórii vecí nie je priestor na žiadnu dohodu so účastníkmi konania o odmene notára a v každom prípade sa prijíma maximálna

sadzba vyplývajúca z nariadenia. Po druhé, v tejto veci notár v Krapkowiciach začal konanie verejnoprávnej povahy, ktorého výsledok by mohol mať potenciálny vplyv na zodpovednosť banky za škodu, alebo na trestnú zodpovednosť za predloženie nepravdivých osvedčení účastníkmi pôvodného konania o vydanie EPS. Povaha veci a potreba zachovať odstup od účastníkov konania o to viac vylučujú akúkoľvek dohodu týkajúcu sa výšky notárskej tarify.

- 10 Notár v Krapkowiciach zdôrazňuje toto hľadisko, keďže v minulosti boli do návrhov generálneho advokáta Y. Bota zo 17. mája 2017 vo veci C-658/17, WB (bod 92) zahrnuté nepresné poznámky týkajúce sa notárskej odmeny, ktorá prináleží poľskému notárovi za vedenie konania o vydanie osvedčenia o dedičstve.

Právomoc notára vo vnútroštátnom konaní a odôvodnenie právomoci podať návrh na začatie prejudiciálneho konania.

- 11 Notár v Krapkowiciach zdôrazňuje, že sa zameriava na právomoc poľského notára podať návrh na začatie prejudiciálneho konania v rámci konania o zrušení alebo zmene EPS. Túto otázku je potrebné odlišiť od kvalifikácie poľského notára ako justičného orgánu pri výkone iných právomocí alebo v iných regulačných kontextoch.
- 12 Podľa článku 71 ods. 2 nariadenia č. 650/2012 poľský zákonodarca uložil notárovi ako orgánu vydávajúcemu EPS zákonnú povinnosť zmeniť alebo zrušiť vydaný EPS v prípade jeho nesprávnosti, a to aj z bez návrhu. V tejto súvislosti sa v článku 71 ods. 2 nariadenia č. 650/2012 stanovuje primerané preskúmanie správnosti osvedčenia, bez návrhu alebo na žiadosť, čo vyplýva zo znenia „ak sa zistí, že osvedčenie alebo niektoré jeho časti nezodpovedajú skutočnosti“.
- 13 Predmetom tohto konania je správnosť obsahu vydaného EPS ako podmienky jeho zmeny alebo zrušenia, a tým zbavenia osvedčenia účinkov oprávnenia, ktoré vyvoláva v právnych vzťahoch.
- 14 Vzniká otázka, či v rámci posúdenia správnosti EPS vykonaného notárom ako orgánom štátu pôvodu, notár vykonáva vo veci zrušenia alebo zmeny EPS funkciu justičného orgánu. Zverenie právomoci zrušiť alebo zmeniť EPS aj nejustičným orgánom štátu pôvodu sa spája s potrebou vyriešiť spory tak medzi účastníkmi pôvodného konania o EPS, napríklad v prípade neskoršieho zverejnenia závetu, ako aj vo vzťahoch s tretími osobami, voči ktorým začnú dedičia oprávnení podľa EPS uplatňovať svoje práva, a ktoré môžu spochybňovať právny stav vyjadrený v EPS, ktorý nebol spochybnený v štádiu jeho vydania.
- 15 Každý, aj nejustičný, orgán štátu pôvodu musí byť teda v konaní o zrušení alebo zmene EPS pripravený rozhodovať aj v sporných veciach. Bez takýchto rozhodnutí nemôže rozhodovať o zrušení alebo zmene EPS.

- 16 Notár v Krapkowiciach poznamenáva, že bez prístupu k inštitucionálnej infraštruktúre stanovenej právom Únie pre orgány vykonávajúce justičné funkcie, ako je konanie o prejudiciálnej otázke, nebude notár schopný spoľahlivo vykonávať funkcie orgánu štátu pôvodu a zabezpečiť správnosť predtým vydaného EPS.
- 17 Tento stav môže negatívne ovplyvniť vnímanie EPS vydávaného nejustičnými orgánmi v právnych vzťahoch. V záujme zachovania jednotnosti samotného osvedčenia a z neho vyplývajúcich účinkov vo všetkých členských štátoch je potrebné zachovať jednotnosť inštitútu orgánu štátu pôvodu. Ak sa jednotnosť inštitútu orgánu štátu pôvodu naruší zavedením orgánov prvej (justičnej) a druhej (nejustičnej) kategórie, povedie to k vzniku EPS prvej a druhej kategórie aj v bežných právnych vzťahoch.
- 18 Tieto problémy nerieši súdny dohľad, ktorý normotvorca Únie zveril súdom. Právomoc súdov, ktoré rozhodujú o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam orgánov štátu pôvodu, je totiž obmedzená na kontrolu posúdenia orgánu štátu pôvodu o správnosti ESP a nevzťahuje sa na priame monitorovanie správnosti osvedčení a začatie konania o tejto otázke bez návrhu.
- 19 V súvislosti s úlohou súdov v konaniach o EPS notár v Krapkowiciach poukazuje na to, že väčšina členských štátov sa nerozhodla zveriť funkciu orgánu štátu pôvodu výlučne súdom. V Poľsku, kde si strany môžu vybrať medzi súdmi a notármi ako orgánmi štátu pôvodu, existuje na strane občanov výrazná preferencia v prospech notárov. Ak by mali poľskí notári v jednotlivých prípadoch odkazovať strany na súdy, pretože EPS vydané notármi by sa v dlhodobom horizonte stali osvedčeniami, ktoré by sa v iných členských štátoch považovali za druhoradé EPS, bolo by to na škodu záujmom strán.
- 20 Záver, že orgán štátu pôvodu, ktorý vedie konanie o zrušení alebo zmene EPS, vykonáva justične funkcie, podporuje aj štruktúra nariadenia. V článku 66 ods. 5 nariadenia č. 650/2012 považoval normotvorca Únie za potrebné zaviesť procesné úkony vykonávania dôkazov v iných členských štátoch. Súvisí to so skutočnosťou, že v štádiu vydania EPS nemôže mať vec spornú povahu [článok 67 ods. 1 druhá veta písm. a) nariadenia č. 650/2012]. Orgán, ktorý vydal EPS, teda nie je povolaný riešiť spory, a preto podľa posúdenia notára v Krapkowiciach nie je súdom oprávneným využívať nástroje súdnej spolupráce v občianskych veciach určených pre súdy [porovnaj prejudiciálnu otázku Amtsgericht Ldrach ako nemeckého orgánu štátu pôvodu v konaní o vydaní EPS, v konaní vo veci C-187/23, Albausy]. Situácia sa však mení po vydaní EPS - v štádiu konania o jeho zrušení alebo zmene, v ktorej musí orgán štátu pôvodu rozhodnúť aj o sporných otázkach. Normotvorca teda v článku 71 nariadenia nezopakoval úpravu podobnú článku 66 ods. 5 nariadenia č. 650/2012.
- 21 Notár v Krapkowiciach sa domnieva, že v prejednávanej veci vykonáva justičné funkcie v rozsahu odôvodňujúcom predpoklad, že je oprávnený predložiť prejudiciálnu otázku potrebnú pre rozhodnutie o zrušení alebo zmene EPS.

Vzhľadom na výsledky konaní vo veciach C-658/17, WB, a C-387/20, OKR, je otázka právomoci predložiť prejudiciálnu otázku predmetom samostatnej prejudiciálnej otázky.

3. Relevantnosť predmetu druhej a tretej prejudiciálnej otázky pre rozhodnutie veci

- 22 Notár v Krapkowiciach začal konanie bez návrhu s cieľom objasniť dôvody zrušenia alebo zmeny vydaného EPS. Vytrvalé spochybňovanie právnych účinkov predložených EPS zo strany banky viedlo notára k presvedčeniu, že banka má vecné dôvody spochybníť správnosť predmetného EPS. Z tohto dôvodu a vzhľadom na ústrednú úlohu banky pri objasňovaní pochybností týkajúcich sa skutkového stavu bolo banke priznané postavenie účastníka konania.
- 23 Vnútroštátne konanie je v záverečnom štádiu. Ukončenie konania sa bude zároveň spájať s potrebou vysporiadania jeho trov. Tieto trovy pozostávajú z odmeny patriacej notárovi za jeho úkony vykonané vo veci, z nákladov na potrebný preklad listín predložených banke v priebehu konania do holandského jazyka a z nákladov na doručovanie.
- 24 Zákonný model solidárnej zodpovednosti účastníkov notárskych úkonov, ktorý sa formálne vzťahuje len na odmenu notára, a nie na iné náklady konania, je v praxi aj v prípade tejto odmeny len východiskom pre uplatnenie obyčajových pravidiel, ktoré sa v praxi právnych úkonov vyvinuli v súvislosti s rozdelením nákladov notára v širšom zmysle medzi účastníkmi konania.
- 25 Z jedného z takýchto pravidiel vyplýva, že trovy dedičského konania znáša dedič. To sa však týka trov konania, ktoré sú zásadne nevyhnutné na získanie alebo potvrdenie postavenia dediča, ale nie na konanie o zrušení alebo zmene EPS.
- 26 Ďalším pravidlom, ktoré upravuje rozdelenie trov konania, je zohľadnenie rozsahu, v akom dotknutý účastník prispel k nevyhnutnosti vykonania tohto úkonu alebo k vzniku čiastočných nákladov na jeho výkon. Kvalifikovanou obmenou tohto pravidla je uloženie účastníkovi konania povinnosť nahradiť trovy konania spôsobené jeho nedbanlivým alebo zjavne nesprávnym konaním.
- 27 V tejto veci bude musieť notár v Krapkowiciach pri skončení konania rozhodnúť o rozdelení trov konania najmä medzi závetnou dedičku oprávnenou ESP a banku. Ďalšou možnosťou je upustenie od úhrady trov účastníkmi konania vzhľadom na okolnosti danej veci a v konečnom dôsledku znášanie týchto trov notárom.
- 28 Dôležité je tu teda posúdenie dôvodov banky, ktoré viedli k začatiu konania o zrušení alebo zmene EPS. Takéto posúdenie rozdelenia trov konania sa vykoná prostredníctvom oboch hlavných otázok.
- 29 Svojou druhou otázkou sa notár v Krapkowiciach snaží zistiť, či nariadenie umožňuje uplatnenie vnútroštátneho práva na trovy konania a či nebráni tomu,

aby bola na ich úhradu zaviazaná aj osoba, ktorá nebola účastníkom pôvodného konania o vydanie osvedčenia EPS, nepodala návrh na jeho zrušenie alebo zmenu, ale stala sa účastníkom konania o zrušenie alebo zmenu EPS z dôvodu napadnutia legitimačných účinkov osvedčenia. Ide teda o otázku možného rámca vyplývajúceho z práva EÚ na úpravu náhrady trov konania vo vnútroštátnom práve alebo o vykonanie vlastnej právomoci v rovine uplatňovania vnútroštátneho práva rozdeliť bremeno trov konania spôsobom, ktorý sa odchyľuje od spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti vyplývajúcej zo zákona.

- 30 Ak by bola odpoveď na druhú otázku záporná, uloženie povinnosti znášať trovy konania banke by bolo vylúčené. Ak by bola odpoveď na druhú otázku kladná, bude potrebné ďalej zohľadniť, do akej miery banka, ktorá odmietla uznať legitimačné účinky EPS, porušila normy všeobecne záväzného práva. Odpoveď na tretiu otázku bude po skončení vnútroštátneho konania rozhodujúca pri rozhodovaní o rozsahu, v akom by mala banka znášať trovy konania, ak by odmietnutie uznania účinkov osvedčenia z jej strany bolo neoprávnené.

4. Právne úvahy týkajúce sa predmetu druhej prejudiciálnej otázky

- 31 Otázku trov konania ponechal normotvorca Únie úplne mimo rozsahu pôsobnosti nariadenia 650/2012 a je zrejmé, že jej vyriešenie vyhradil vnútroštátnemu právu.
- 32 Zdá sa teda, že v rámci všeobecných obmedzení práva Únie je spôsob úpravy trov konania ponechaný na vnútroštátnych zákonodarcoch a praxi uplatňovania vnútroštátneho práva orgánmi štátu pôvodu. Preto sa zdá byť prípustné zaviazat' každého účastníka konania o zrušenie alebo zmenu EPS na náhradu trov konania.
- 33 Notár v Krapkowiciach uznal banku za účastníka konania na základe predpokladu, že vytrvalé spochybňovanie legitimačných účinkov EPS bankou viedlo k vzniku právneho záujmu na vyriešení konania o zrušení alebo zmene osvedčenia. Výsledok tohto konania bude mať totiž vplyv na prípadnú zodpovednosť banky za škodu spôsobenú týmto spochybňovaním. Uznanie banky za účastníka konania prispieva aj k zabezpečeniu účinnosti konania, ktoré má objasniť podmienky zrušenia alebo zmeny, ktoré by v súčasnom stave vývoja práva Únie bolo sťažené bez zaručeného prístupu nejustičných orgánov štátu pôvodu k inštitucionálnej infraštruktúre podľa nariadenia 2020/1784. Notár v Krapkowiciach sa napokon domnieva, že konanie o zrušení alebo zmene EPS by malo byť základným postupom na preskúmanie správnosti EPS. Priznanie postavenia účastníka konania banke považuje za otázku, o ktorej sa s konečnou platnosťou rozhodne vo vnútroštátnom konaní, a ktorá sa prípadne preskúma vo vnútroštátnom konaní o sťažnosti.

5. Právne úvahy týkajúce sa predmetu tretej položenej otázky

- 34 V literatúre sa poukazuje na dve roviny, na ktorých by mali subjekty súkromného práva mať oprávnenie odmietnuť uznať legitimačné účinky im predloženého EPS.

Prvou je autonómia vôle, ktorej význam sa v tejto súvislosti zdôrazňuje najmä v nemeckej literatúre. V rámci tohto prístupu majú subjekty súkromného práva byť oprávnené posúdiť, či im predložený overený odpis EPS z ich pohľadu uspokojivo preukazuje vlastníctvo dediča. Takéto tvrdenia sú okrem iného založené na poukazaní na nenormatívnu povahu odôvodnenia 69 tretej vety nariadenia č. 650/2012 a na zúženie právnej povinnosti uznať legitimačné účinky EPS na orgány členských štátov.

- 35 Notár v Krapkowiciach spochybňuje predpoklad, že povinnosť rešpektovať legitimačné účinky EPS je adresovaná výlučne orgánom členských štátov. Článok 69 ods. 1 nariadenia, podľa neho ukladá povinnosť rešpektovať tieto účinky v právnych poriadkoch členských štátov, a to aj subjektom súkromného práva. V situáciách, v ktorých normotvorca Únie adresuje úpravu podľa nariadenia len členským štátom alebo ich orgánom, sa to odráža v znení formulovaných ustanovení (pozri článok 4 nariadenia č. 650/2012).
- 36 Notár v Krapkowiciach nevie, či to tak je v prípade belgického bankového odvetvia, ale v členských štátoch, vrátane Poľska, existujú celé odvetvia poskytovania služieb, v ktorých ekonomicky silné subjekty systematicky a notoricky odopierajú finančné plnenia, ktoré prináležia fyzickým osobám vrátane spotrebiteľov. Notár v Krapkowiciach nesúhlasí s predpokladom, že sa dlžníkovi prizná právomoc posúdiť, či veriteľ z pohľadu tohto dlžníka riadne preukázal svoje postavenie dediča tým, že predložil odpis EPS.
- 37 Druhou rovinou, na ktorej sa niekedy relativizujú legitimačné účinky EPS, je povaha samotného osvedčenia, ktoré je údajne len zdrojom vyvrátiteľnej domnienky správnosti osvedčeného právneho stavu. Odvolávajúc sa v tejto súvislosti na nemeckú doktrínu, notár v Krapkowiciach poukazuje na to, že pri takomto pohľade by bola banka v prejednávanej veci oprávnená nerešpektovať obsah EPS a odkázať dediča na súdne konanie o zaplatenie v Belgicku.
- 38 Notár v Krapkowiciach však poukazuje na to, že EPS, ktoré by stanovilo len východisko pre dôkazné konanie o postavení subjektu oprávneného osvedčením v jednotlivých členských štátoch, by bolo málo účinným nástrojom. V nariadení č. 650/2012 sa stanovuje nielen zásada koncentrácie právomoci v jednom členskom štáte, ale zároveň sústreďuje právomoc viesť konanie o zrušení alebo zmene ENP v samotnom štáte, ktorý ENP vydal. V dôsledku toho správnosť osvedčenia nemôžu posudzovať orgány iných členských štátov vrátane súdov štátov, ktoré osvedčenie používajú, a ktoré sú viazané obsahom EPS. Ide totiž o formu právnej integrácie, ktorá presahuje tradičnú povinnosť uznávania rozhodnutí. V prospech takéhoto chápania EPS svedčí tak jednotná štruktúra EPS, ako aj jeho účinkov vo všetkých členských štátoch, ktorá by nemohla byť zachovaná, ak by sa v každom členskom štáte mohli účinky EPS posudzovať na základe miestnych pravidiel dokazovania.
- 39 Správnosť odzrkadľovania sa hmotnoprávneho stavu v EPS teda podlieha posúdeniu len v štáte pôvodu. V štáte používania naopak EPS zbavuje

oprávneného dediča povinnosti preukázať osvedčené postavenie spôsobom, ktorý je záväzný tak pre účastníkov právneho vzťahu, ako aj pre súdy, ktoré môžu čeliť tomuto hľadisku už na začiatku konania. Banka, ktorá odmieta uznať legitimačné účinky EPS, zrejme týmto konaním porušuje záväzné pravidlá všeobecného práva.

PRACOVNÝ DOKUMENT